

Седишев О.В.,
*здобувач вищої освіти факультету
міжнародної економіки та підприємництва
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця, м. Харків, Україна*

ХЕДЖУВАННЯ ЦІНОВИХ І КУРСОВИХ РИЗИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ Ф'ЮЧЕРСНОЇ ТОРГІВЛІ

В умовах волатильності ситуації на фінансовому ринку, що постійно зростає, наприклад, на тлі економічної кризи, виникає гостра необхідність в обмеженні підвищених фінансових ризиків. Тому, крім чинних механізмів страхування ризиків, особливо актуальним стало використання механізму хеджування за допомогою ф'ючерсної торгівлі. Підвищена нестабільність світової економіки стає основним фактором, що визначає розвиток хеджування, яке є ефективним механізмом перерозподілу фінансових ризиків між економічними суб'єктами.

Основою для проведення дослідження стали публікації вітчизняних та іноземних науковців у галузі обмеження фінансових ризиків, практичних рекомендацій щодо хеджування [1-4].

Компанія піддається фінансовому ризику через свою залежність від ринкових факторів, таких як ціни на сировинні товари, валютні курси та процентні ставки. В умовах ринкової економіки страхування або хеджування таких ризиків часто є невіддільною складовою бізнес-планування. Це можна пояснити наявним взаємозв'язком між хеджуванням та ф'ючерсною торгівлею, так, в наукових працях [3; 5] авторка відносить його до функцій ф'ючерсів разом з ціноутворенням та стимулюванням.

Хеджування цінових і курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі передбачає ефективну взаємодію між учасниками цього процесу, а саме: між ф'ючерсними торговцями, спекулянтами, хеджерами та представниками арбітражу.

Однак, попри успішне застосування хеджування по всьому світу, менеджери багатьох компаній продовжують ігнорувати збитки від зміни цін. Деякі менеджери, одного разу зіткнувшись з хеджуванням, згодом відмовляються від його використання, називаючи всілякі причини: високі витрати на хеджування, ризик, а головне, упущену додаткову вигоду. Часто це пов'язано з нерозумінням суті проблеми, незнанням механізмів хеджування і небажанням уникати ризику [5].

Аналіз наукової літератури надав можливість визначити, що головною особливістю ф'ючерсної торгівлі є фіктивний характер угод, при яких здійснюється купівля-продаж, але обмін товарами практично повністю відсутній (лише 2% від загальної кількості угод закінчуються постачанням реального активу) [1]. Правила ф'ючерсної торгівлі припускають наступне: якщо спочатку

був проданий ф'ючерсний контракт (відкрита позиція на продаж), то згодом необхідно буде викупити ідентичний ф'ючерсний контракт (на той же актив і в тій же кількості), тобто закрити позицію. Якщо спочатку був куплений ф'ючерсний контракт (відкрита позиція на покупку), то для того, щоб закрити позицію, її необхідно продати.

Здійснюючи фінансову діяльність, людина завжди буде нести певні ризики. Залежно від того, яким видом діяльності він займається, для нього можуть виникнути такі ризики. Залежно від виду ризику вибирається оптимальний спосіб їх зниження. Одним зі способів зниження фінансових ризиків є хеджування ризиків. Але це також відмінне рішення для захисту фінансових вкладень від несприятливих ситуацій, які можуть викликати негативні фінансові наслідки. Зниження фінансових ризиків за допомогою хеджування займає певне значне місце у фінансовій практиці.

Хеджування ризиків ф'ючерсами – ефективний метод нівелювання біржових ризиків. Багато професійних інвесторів (брокерів) і трейдерів використовують ф'ючерсне хеджування проти потенційних спадів на ринку.

Наприклад, вони можуть намагатися захистити або захистити свої портфелі відтак званих «чорних лебедів». Це можуть бути непередбачені події на ринках, такі як фінансова криза, несподіваний результат виборів, природні або техногенні катастрофи. Такі події можуть привести до сильного падіння цін на акції, захистом може стати хеджування акцій ф'ючерсами..

Список використаних джерел:

1. Хеджування ф'ючерсами і опціонами: навчальний посібник / М.О. Солодкий, В.О. Яворська: К. : ЦП Компринт, 2018. – 398с.
2. Яворська В.О. Сучасні тенденції розвитку світового біржового ринку деривативів. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 11. С. 42-45
3. Чоренька Л.М. Зерновий ф'ючерс як фінансовий інструмент хеджування ризиків на ринку сільськогосподарської продукції. Теорія, практика та інновації розвитку туристичної і готельно-ресторанної індустрії: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 27-28 трав. 2021 р), Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. С. 276-280.
4. Leuthold R.M. Using the Futures Market in Financial Planning / R.M. Leuthold, P.J. van Blokland. // University of Illinois at Urbana-Champaign Cooperative extension Circular, 1984, –1 194 р.
5. Гречанюк Л.М. Удосконалення інфраструктури ринку ф'ючерсних контрактів на сільськогосподарську продукцію для управління фінансовими ризиками. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. № 1. С. 118–123.

Науковий керівник: **Бутенко Д.С.**, канд.екон.наук, доцент
Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця,
м. Харків, Україна